

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 23ης Σεπτεμβρίου 2003 *

Στην υπόθεση C-30/01,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον R. B. Wainwright, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

υποστηριζόμενη από το

Βασίλειο της Ισπανίας, εκπροσωπούμενο από την R. Silva de Lapuerta, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνον,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

κατά

Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, εκπροσωπούμενου από τη R. Magrill, επικουρούμενη από τον D. Wyatt, QC, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθού,

που έχει ως αντικείμενο να διαπιστωθεί ότι το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, παραλείποντας να θεσπίσει ή εν πάση περιπτώσει μη ενημερώνοντας σχετικά την Επιτροπή, όσον αφορά το Γιβραλτάρ, τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αναγκαίες για να συμμορφωθεί προς:

- την οδηγία 67/548/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1967, περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν στην ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση των επικινδύνων ουσιών (ΕΕ ειδ. έκδ. 13/001, σ. 34), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 97/69/ΕΚ της Επιτροπής, της 5ης Δεκεμβρίου 1997 (ΕΕ L 343, σ. 19)·

- την οδηγία 87/18/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1986, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την εφαρμογή των αρχών ορθής εργαστηριακής πρακτικής και τον έλεγχο της εφαρμογής τους κατά τις δοκιμές των χημικών ουσιών (ΕΕ 1987, L 15, σ. 29)·

- την οδηγία 93/12/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 23ης Μαρτίου 1993, σχετικά με την περιεκτικότητα ορισμένων υγρών καυσίμων σε θείο (ΕΕ L 74, σ. 81), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 98/70/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 1998 (ΕΕ L 350, σ. 58)·

- την οδηγία 79/113/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών περί του προσδιορισμού της ηχητικής εκπομπής των μηχανημάτων και υλικών εργοταξίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 13/008, σ. 26), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 85/405/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 11ης Ιουλίου 1985 (ΕΕ L 233, σ. 9)·

- την οδηγία 84/533/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Σεπτεμβρίου 1984, για την επιτρεπτή στάθμη ακουστικής ισχύος των μηχανοκινήτων αεροσυμπιεστών (ΕΕ L 300, σ. 123), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 85/406/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 11ης Ιουλίου 1985 (ΕΕ L 233, σ. 11)·

- την οδηγία 84/534/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Σεπτεμβρίου 1984, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επιτρεπτή στάθμη ακουστικής ισχύος των πυργογερανών (ΕΕ L 300, σ. 130), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 87/405/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 1987 (ΕΕ L 220, σ. 60)·

- την οδηγία 84/535/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Σεπτεμβρίου 1984, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με το επιτρεπτό επίπεδο ηχητικής στάθμης των ηλεκτροπαραγωγών ζευγών συγκολλήσεως (ΕΕ L 300, σ. 142), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 85/407/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 11ης Ιουλίου 1985 (ΕΕ L 233, σ. 16)·

- την οδηγία 84/536/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Σεπτεμβρίου 1984, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επιτρεπτή στάθμη ακουστικής ισχύος των ηλεκτροπαραγωγών ζευγών ισχύος (ΕΕ L 300, σ. 149), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 85/408/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 11ης Ιουλίου 1985 (ΕΕ L 233, σ. 18)·

- την οδηγία 84/537/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Σεπτεμβρίου 1984, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επιτρεπτή στάθμη ακουστικής ισχύος των φορητών συσκευών θραύσεως σκυροδέματος και αεροσφυρών (ΕΕ L 300, σ. 156), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 85/409/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 11ης Ιουλίου 1985 (ΕΕ L 233, σ. 20)·

- την οδηγία 84/538/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Σεπτεμβρίου 1984, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επιτρεπτή στάθμη ακουστικής ισχύος των χαρτοκοπτικών μηχανών (ΕΕ L 300, σ. 171), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 88/181/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1988 (ΕΕ L 81, σ. 71)·

- την οδηγία 86/594/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 1986, που αφορά τον αερόφερτο θόρυβο που εκπέμπουν οι οικιακές συσκευές (ΕΕ L 344, σ. 24)·

- την οδηγία 86/662/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1986, για τον περιορισμό του θορύβου των υδραυλικών πτύων, των πτύων με καλώδια, των προωθητών γαιών, των φορτωτών και των φορτωτών-εκσκαφών (ΕΕ L 384, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 95/27/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1995 (ΕΕ L 168, σ. 14)·

- την οδηγία 94/62/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1994, για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας (ΕΕ L 365, σ. 10)· και
- την οδηγία 97/35/ΕΚ της Επιτροπής, της 18ης Ιουνίου 1997, για τη δεύτερη προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο της οδηγίας 90/220/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τη σκόπιμη ελευθέρωση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον (ΕΕ L 169, σ. 72),

παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις οδηγίες αυτές,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, J.-P. Puissochet, M. Wathelet και R. Schintgen, προέδρους τμήματος, C. Gulmann, D. A. O. Edward, A. La Pergola, P. Jann, B. Σκουρή, F. Macken, N. Colneric (εισηγήτρια), S. von Bahr και J. N. Cunha Rodrigues, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Tizzano
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 16ης Ιανουαρίου 2003,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 26 Ιανουαρίου 2001, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 226 ΕΚ, προσφυγή με σκοπό να διαπιστωθεί ότι το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, παραλείποντας να θεσπίσει ή εν πάση περιπτώσει μη ενημερώνοντας σχετικά την Επιτροπή, όσον αφορά το Γιβραλτάρ, τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αναγκαίες για να συμμορφωθεί προς:

- την οδηγία 67/548/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1967, περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν στην ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση των επικινδύνων ουσιών (ΕΕ ειδ. έκδ. 13/001, σ. 34), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 97/69/ΕΚ της Επιτροπής, της 5ης Δεκεμβρίου 1997 (ΕΕ L 343, σ. 19)·
- οδηγία 87/18/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1986, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την εφαρμογή των αρχών ορθής εργαστηριακής πρακτικής και τον έλεγχο της εφαρμογής τους κατά τις δοκιμές των χημικών ουσιών (ΕΕ 1987, L 15, σ. 29)·
- οδηγία 93/12/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 23ης Μαρτίου 1993, σχετικά με την περιεκτικότητα ορισμένων υγρών καυσίμων σε θείο (ΕΕ L 74, σ. 81), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 98/70/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 1998 (ΕΕ L 350, σ. 58)·

- οδηγία 79/113/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών περί του προσδιορισμού της ηχητικής εκπομπής των μηχανημάτων και υλικών εργοταξίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 13/008, σ. 26), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 85/405/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 11ης Ιουλίου 1985 (ΕΕ L 233, σ. 9)·

- οδηγία 84/533/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Σεπτεμβρίου 1984, για την επιτρεπτή στάθμη ακουστικής ισχύος των μηχανοκινήτων αεροσυμπιεστών (ΕΕ L 300, σ. 123), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 85/406/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 11ης Ιουλίου 1985 (ΕΕ L 233, σ. 11)·

- οδηγία 84/534/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Σεπτεμβρίου 1984, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επιτρεπτή στάθμη ακουστικής ισχύος των πυργογερανών (ΕΕ L 300, σ. 130), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 87/405/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 1987 (ΕΕ L 220, σ. 60)·

- οδηγία 84/535/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Σεπτεμβρίου 1984, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με το επιτρεπτό επίπεδο ηχητικής στάθμης των ηλεκτροπαραγωγών ζευγών συγκολλήσεως (ΕΕ L 300, σ. 142), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 85/407/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 11ης Ιουλίου 1985 (ΕΕ L 233, σ. 16)·

- οδηγία 84/536/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Σεπτεμβρίου 1984, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επιτρεπτή στάθμη ακουστικής ισχύος των ηλεκτροπαραγωγών ζευγών ισχύος (ΕΕ L 300, σ. 149), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 85/408/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 11ης Ιουλίου 1985 (ΕΕ L 233, σ. 18)·

- οδηγία 84/537/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Σεπτεμβρίου 1984, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επιτρεπτή στάθμη ακουστικής ισχύος των φορητών συσκευών θραύσεως σκυροδέματος και αεροσφυρών (ΕΕ L 300, σ. 156), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 85/409/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 11ης Ιουλίου 1985 (ΕΕ L 233, σ. 20)·

- οδηγία 84/538/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Σεπτεμβρίου 1984, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επιτρεπτή στάθμη ακουστικής ισχύος των χαρτοκοπτικών μηχανών (ΕΕ L 300, σ. 171), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 88/181/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1988 (ΕΕ L 81, σ. 71)·

- οδηγία 86/594/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 1986, που αφορά τον αερόφεργο θόρυβο που εκπέμπουν οι οικιακές συσκευές (ΕΕ L 344, σ. 24)·

- οδηγία 86/662/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1986, για τον περιορισμό του θορύβου των υδραυλικών πτύων, των πτύων με καλώδια, των προωθητών γαιών, των φορτωτών και των φορτωτών-εξσκαφέων (ΕΕ L 384, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 95/27/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1995 (ΕΕ L 168, σ. 14)·

- οδηγία 94/62/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1994, για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας (ΕΕ L 365, σ. 10)· και

- οδηγία 97/35/ΕΚ της Επιτροπής, της 18ης Ιουνίου 1997, για τη δεύτερη προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο της οδηγίας 90/220/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τη σκόπιμη ελευθέρωση γενετικής τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον (ΕΕ L 169, σ. 72),

παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις οδηγίες αυτές.

- 2 Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 22ας Ιουνίου 2001, έγινε δεκτή η αίτηση παρεμβάσεως του Βασιλείου της Ισπανίας προς στήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση γενικού χαρακτήρα

- 3 Τα άρθρα 2 ΕΚ και 3, παράγραφος 1, ΕΚ ορίζουν:

«Άρθρο 2

Η Κοινότητα έχει ως αποστολή, με τη δημιουργία κοινής αγοράς, οικονομικής και νομισματικής ένωσης και με την εφαρμογή των κοινών πολιτικών ή δράσεων που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4, να προάγει στο σύνολο της Κοινότητας την αρμονική, ισόρροπη και αειφόρο ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων, υψηλό επίπεδο απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας, ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, αειφόρο, μη πληθωριστική ανάπτυξη, υψηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας και σύγκλισης των οικονομικών επιδόσεων, υψηλό επίπεδο προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος, την άνοδο του βιοτικού επιπέδου και της ποιότητας ζωής, την οικονομική και κοινωνική συνοχή και την αλληλεγγύη μεταξύ κρατών μελών.

Άρθρο 3

1. Για τους σκοπούς του άρθρου 2, η δράση της Κοινότητας περιλαμβάνει, σύμφωνα με τους όρους και με το χρονοδιάγραμμα που προβλέπει η παρούσα Συνθήκη:

- α) την απαγόρευση, μεταξύ των κρατών μελών, των δασμών και των ποσοτικών περιορισμών κατά την εισαγωγή και την εξαγωγή εμπορευμάτων, καθώς και όλων των άλλων μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος,

- β) μια κοινή εμπορική πολιτική,

- γ) μια εσωτερική αγορά την οποία θα χαρακτηρίζει η εξάλειψη των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων, μεταξύ των κρατών μελών,

[...]».

4 Το άρθρο 14, παράγραφος 2, ΕΚ ορίζει:

«Η εσωτερική αγορά περιλαμβάνει ένα χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας Συνθήκης.»

5 Το τρίτο μέρος της Συνθήκης ΕΚ περιλαμβάνει έναν τίτλο Ι, με την ονομασία «Η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων». Ο τίτλος αυτός αρχίζει με τις γενικές διατάξεις των άρθρων 23 ΕΚ και 24 ΕΚ και περιλαμβάνει δύο κεφάλαια που αφορούν αντιστοίχως την «Τελωνειακή ένωση» (άρθρα 25 ΕΚ έως 27 ΕΚ) και την «Απαγόρευση των ποσοτικών περιορισμών μεταξύ κρατών μελών» (άρθρα 28 ΕΚ έως 31 ΕΚ).

6 Σύμφωνα με το άρθρο 23 ΕΚ:

«1. Η Κοινότητα βασίζεται επί τελωνειακής ενώσεως που εκτείνεται στο σύνολο των εμπορευματικών συναλλαγών και περιλαμβάνει την απαγόρευση των εισαγωγικών και εξαγωγικών δασμών και όλων των φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και την υιοθέτηση κοινού δασμολογίου στις σχέσεις τους με τις τρίτες χώρες.

2. Οι διατάξεις του άρθρου 25 και του κεφαλαίου 2 του παρόντος Τίτλου εφαρμόζονται στα προϊόντα καταγωγής κρατών μελών, καθώς και στα προϊόντα προελεύσεως τρίτων χωρών που ευρίσκονται σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός των κρατών μελών.»

7 Το άρθρο 24 ΕΚ προβλέπει:

«Θεωρούνται ότι ευρίσκονται σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός κράτους μέλους τα προϊόντα προελεύσεως τρίτων χωρών, για τα οποία έχουν τηρηθεί οι διατυπώσεις εισαγωγής και εισπραχθεί σ' αυτό το κράτος μέλος οι απαιτούμενοι δασμοί και φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος και για τα οποία δεν έχουν επιστραφεί ολικώς ή μερικώς αυτοί οι δασμοί και επιβαρύνσεις.»

- 8 Το άρθρο 25 ΕΚ, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 23, παράγραφος 2, ΕΚ, απαγορεύει τους εισαγωγικούς και εξαγωγικούς δασμούς ή φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος μεταξύ των κρατών μελών.
- 9 Τα άρθρα 94 ΕΚ και 95, παράγραφος 1, ΕΚ έχουν ως εξής:

«Άρθρο 94

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, εκδίδει οδηγίες για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών, οι οποίες έχουν άμεση επίπτωση στην εγκαθίδρυση ή τη λειτουργία της κοινής αγοράς.

Άρθρο 95

Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 94 και εκτός αν ορίζει άλλως η παρούσα Συνθήκη, εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις για την πραγματοποίηση των στόχων του άρθρου 14. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, εκδίδει τα μέτρα σχετικά με την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που έχουν ως αντικείμενο την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.»

10 Σύμφωνα με το άρθρο 299, παράγραφος 4, ΕΚ:

«Οι διατάξεις της παρούσας Συνθήκης εφαρμόζονται στα ευρωπαϊκά εδάφη, για τις εξωτερικές σχέσεις των οποίων υπεύθυνο είναι ένα κράτος μέλος.»

Οι διατάξεις της Πράξεως Προσχωρήσεως του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας όσον αφορά το Γιβραλτάρ

11 Η Πράξη σχετικά με τις συνθήκες προσχωρήσεως του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας και τις προσαρμογές των Συνθηκών (ΕΕ 1982, L 388, σ. 24, στο εξής: Πράξη Προσχωρήσεως της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου) ορίζει στα άρθρα 28, 29 και 30:

«Άρθρο 28

Οι πράξεις των οργάνων της Κοινότητας οι σχετικές με τα προϊόντα του παραρτήματος II της Συνθήκης ΕΟΚ και με τα προϊόντα τα οποία κατά την εισαγωγή τους στην Κοινότητα υπόκεινται σε ειδική ρύθμιση συνεπεία της εφαρμογής της κοινής γεωργικής πολιτικής, καθώς επίσης και οι πράξεις οι σχετικές με την εναρμόνιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί των φόρων κύκλου εργασιών δεν εφαρμόζονται στο Γιβραλτάρ, εκτός αν το Συμβούλιο αποφασίζοντας ομοφώνως προτάσει της Επιτροπής ορίσει άλλως.

Άρθρο 29

Οι πράξεις που απαριθμούνται στον πίνακα του παραρτήματος Ι της παρούσης πράξεως αποτελούν αντικείμενο των προσαρμογών που ορίζονται στο παράρτημα αυτό.

Άρθρο 30

Οι προσαρμογές των πράξεων που απαριθμούνται στον πίνακα του παραρτήματος ΙΙ της παρούσης πράξεως και οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες συνεπεία της προσχωρήσεως, πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που ορίζονται στο παράρτημα αυτό κατά τη διαδικασία και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 153.»

- 12 Το παράρτημα Ι, μέρος Ι, με τίτλο «Τελωνειακή νομοθεσία», της Πράξεως Προσχωρήσεως της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου προβλέπει στο σημείο 4:

«Κανονισμός (ΕΟΚ) 1496/68 του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 [περί του ορισμού του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας] (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/001, σ. 30)

Το άρθρο 1 αντικαθίσταται με το ακόλουθο κείμενο:

“Το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας περιλαμβάνει τα ακόλουθα εδάφη:

— [...]

— το έδαφος του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας καθώς και τις αγγλονορμανδικές νήσους και τη νήσο του Man.”»

- 13 Ο κανονισμός 1496/68 καταργήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2151/84 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1984, σχετικά με το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας (ΕΕ L 197, σ. 1), ο οποίος καταργήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 302, σ. 1). Το άρθρο 3 του τελευταίου αυτού κανονισμού καθορίζει το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας και περιλαμβάνει διάταξη ταυτόσημη με την αναφερθείσα στην προηγούμενη σκέψη της αποφάσεως.
- 14 Το παράρτημα I, μέρος VIII, με τίτλο «Εμπορική πολιτική», της Πράξεως Προσχωρήσεως της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου αντικατέστησε τον κατάλογο των χωρών που περιλαμβάνεται στο παράρτημα II του κανονισμού (ΕΟΚ) 1025/70 του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1970, περί θεσπίσεως κοινών κανόνων για τις εισαγωγές από τρίτες χώρες (OJ L 124, σ. 6), όπως τροποποιήθηκε με τους κανονισμούς (ΕΟΚ) 1984/70 του Συμβουλίου, της 29ης Σεπτεμβρίου 1970 (OJ L 218, σ. 1), 724/71 του Συμβουλίου, της 30ής Μαρτίου 1971 (OJ L 80, σ. 3), 1080/71 του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1971 (OJ L 116, σ. 8), 1429/71 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουλίου 1971 (OJ L 151, σ. 8) και 2384/71 του Συμβουλίου, της 8ης Νοεμβρίου 1971 (ΕΕ L 249, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός 1025/70), με νέο κατάλογο που αποκλείει το Γιβραλτάρ.

- 15 Το παράρτημα II, μέρος VI, με τον τίτλο επίσης «Εμπορική πολιτική», της Πράξεως Προσχωρήσεως της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου προβλέπει ως προς τον κανονισμό 1025/70:

«Το πρόβλημα που απορρέει από την κατάργηση της μνείας του Γιβραλτάρ από το παράρτημα II πρέπει να λυθεί ούτως ώστε να διασφαλιστεί ότι το Γιβραλτάρ θα τεθεί στην ίδια θέση όσον αφορά το καθεστώς ελευθερώσεως των εισαγωγών στην Κοινότητα, όπου βρισκόταν πριν από την προσχώρηση».

Οι διατάξεις της Πράξεως Προσχωρήσεως του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας

- 16 Το άρθρο 25 της Πράξεως για τους όρους προσχωρήσεως του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας και για τις προσαρμογές των Συνθηκών (ΕΕ L 302, σ. 23, στο εξής: Πράξη Προσχωρήσεως της Ισπανίας και της Πορτογαλίας) ορίζει:

«1. Οι Συνθήκες, καθώς και οι πράξεις των οργάνων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εφαρμόζονται στις Καναρίους Νήσους και στη Σέουτα και Μελίλια, με την επιφύλαξη των παρεκκλίσεων που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 και των άλλων διατάξεων της παρούσας πράξης.

2. Οι προϋποθέσεις με τις οποίες οι διατάξεις των Συνθηκών ΕΟΚ και ΕΚΑΧ για την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, καθώς και οι πράξεις των οργάνων της Κοινότητας οι σχετικές με την τελωνειακή νομοθεσία και την εμπορική πολιτική που θα εφαρμόζονται στις Καναρίους Νήσους και στη Σέουτα και Μελίλια καθορίζονται στο πρωτόκολλο αριθ. 2.

3. Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων του άρθρου 155, οι πράξεις των οργάνων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων οι σχετικές με την κοινή γεωργική πολιτική και την κοινή αλιευτική πολιτική δεν εφαρμόζονται στις Καναρίους Νήσους και στη Σέουτα και Μελίλια.

[...]

- 17 Το πρωτόκολλο αριθ. 2 σχετικά με τις Καναρίους Νήσους καθώς και τη Σέουτα και τη Μελίλια, που επισυνάπτεται στην Πράξη Προσχώρησης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας (στο εξής: πρωτόκολλο αριθ. 2), ορίζει:

«Άρθρο 1

1. Τα προϊόντα καταγωγής των Καναρίων Νήσων ή της Σέουτα και Μελίλια, καθώς και τα προϊόντα προελεύσεως τρίτων χωρών τα οποία εισάγονται στις Καναρίους Νήσους ή στη Σέουτα και Μελίλια στο πλαίσιο των καθεστώτων που ισχύουν εκεί για τα προϊόντα αυτά, δεν θεωρούνται, κατά τη θέση τους σε ελεύθερη κυκλοφορία στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, ως εμπορεύματα τα οποία πληρούν τις προϋποθέσεις των άρθρων 9 και 10 της Συνθήκης ΕΟΚ ούτε ως εμπορεύματα σε ελεύθερη κυκλοφορία δυνάμει της Συνθήκης ΕΚΑΧ.

2. Οι Κανάριοι Νήσοι καθώς και η Σέουτα και Μελίλια δεν περιλαμβάνονται στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας.

3. Εκτός από αντίθετη διάταξη του παρόντος πρωτοκόλλου, οι πράξεις των οργάνων της Κοινότητας στον τομέα της τελωνειακής νομοθεσίας που αφορούν τις

εξωτερικές συναλλαγές εφαρμόζονται με τις ίδιες προϋποθέσεις στις συναλλαγές μεταξύ του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας, αφενός, και των Καναρίων Νήσων και της Σέουτα και Μελίλια, αφετέρου.

4. Εκτός από αντίθετη διάταξη του παρόντος πρωτοκόλλου, οι πράξεις των οργάνων της Κοινότητας οι σχετικές με την κοινή εμπορική πολιτική, αυτόνομες ή συμβατικές, οι οποίες συνδέονται άμεσα με την εισαγωγή ή την εξαγωγή εμπορευμάτων, δεν εφαρμόζονται στις Καναρίους Νήσους και στη Σέουτα και Μελίλια.

5. Εκτός από αντίθετη διάταξη της πράξης για τους όρους της προσχώρησης, περιλαμβανομένου και του παρόντος πρωτοκόλλου, η Κοινότητα εφαρμόζει στις συναλλαγές της με τις Καναρίους Νήσους και με τη Σέουτα και Μελίλια, οι οποίες αφορούν τα προϊόντα που υπάγονται στο παράρτημα II της συνθήκης ΕΟΚ, το γενικό καθεστώς που εφαρμόζει στις εξωτερικές της συναλλαγές.

Άρθρο 2

1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 3 και 4 του παρόντος πρωτοκόλλου, τα προϊόντα καταγωγής των Καναρίων Νήσων και της Σέουτα και Μελίλια, κατά τη θέση τους σε ελεύθερη κυκλοφορία στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, τυγχάνουν δασμολογικής ατέλειας με τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στις παραγράφους 2 και 3.

[...]

Άρθρο 6

1. Τα προϊόντα καταγωγής του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας, κατά την εισαγωγή τους στις Καναρίους Νήσους ή στη Σέουτα και Μελίλια, απαλλάσσονται από δασμούς και φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος με τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στις παραγράφους 2 και 3.

[...]»

Οι επίδικες οδηγίες

- 18 Η παρούσα υπόθεση αφορά τις οδηγίες του Συμβουλίου που έχουν εκδοθεί δυνάμει των άρθρων 100 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 94 ΕΚ) ή 100 Α της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρου 95 ΕΚ) και τις οδηγίες της Επιτροπής που έχουν θεσπιστεί κατ' εφαρμογή της εκτελεστικής εξουσίας που της έχει χορηγηθεί από βασική οδηγία, θεμελιούμενη στα εν λόγω άρθρα (στο εξής: επίδικες οδηγίες). Οι οδηγίες αυτές καλύπτουν ποικίλους τομείς: χημικά προϊόντα, εφαρμοστέες στα καύσιμα προδιαγραφές, θόρυβο, απορρίμματα συσκευασίας και γενετικώς τροποποιημένους οργανισμούς. Σε καμία από τις επίδικες οδηγίες δεν περιλαμβάνεται ρητή διάταξη αποκλείουσα την εφαρμογή της από το Γιβραλτάρ.

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

- 19 Η Επιτροπή, θεωρώντας ότι το Ηνωμένο Βασίλειο δεν μετέφερε στην εσωτερική έννομη τάξη τις οδηγίες όσον αφορά το Γιβραλτάρ, κίνησε τη διαδικασία κατά παραβάσεως που προβλέπεται στο άρθρο 226 ΕΚ. Στις 28 Ιουλίου 2000, η Επιτροπή,

αφού όχλησε το Ηνωμένο Βασίλειο να υποβάλει τις παρατηρήσεις του, εξέδωσε αιτιολογημένη γνώμη και κάλεσε αυτό το κράτος μέλος να λάβει τα μέτρα που είναι αναγκαία για να συμμορφωθεί προς τη γνώμη αυτή εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίησή της.

- 20 Το Ηνωμένο Βασίλειο ισχυρίστηκε ότι οι επίδικες οδηγίες, λόγω του γεγονότος ότι σκοπούν την εξάλειψη των εμποδίων από το εμπόριο εντός της εσωτερικής αγοράς, δεν χρειάζεται να μεταφερθούν στο Γιβραλτάρ.
- 21 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή αποφάσισε να ασκήσει την παρούσα προσφυγή.

Επί της προσφυγής

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

- 22 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από το Βασίλειο της Ισπανίας, προβάλλει το γεγονός ότι το Γιβραλτάρ είναι αποικία του Στέμματος, για τις εξωτερικές σχέσεις του οποίου υπεύθυνο είναι το Ηνωμένο Βασίλειο και οι διατάξεις της Συνθήκης τυγχάνουν εφαρμογής στο έδαφος αυτό δυνάμει του άρθρου 299, παράγραφος 4, ΕΚ. Η Επιτροπή, όπως και η Ισπανική Κυβέρνηση, υποστηρίζει ότι, για να υπάρξει παρέκκλιση του κανόνα δυνάμει του οποίου το κοινοτικό δίκαιο εφαρμόζεται στο Γιβραλτάρ, απαιτείται ρητή εξαίρεση ή παρέκκλιση του κανόνα αυτού.
- 23 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, δυνάμει της Πράξεως Προσχωρήσεως της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, ορισμένες διατάξεις της Συνθήκης δεν

τυγχάνουν εφαρμογής στο Γιβραλτάρ. Οι παρεκκλίσεις αυτές, που προβλέπονται στα άρθρα 28, 29 και 30 αυτής της Πράξεως, δεν σκοπούν τη θεσπισθείσα από τις Κοινοότητες νομοθεσία δυνάμει των άρθρων 94 ΕΚ ή 95 ΕΚ περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών.

24 Σύμφωνα με την Επιτροπή, υποστηριζόμενη από το Βασίλειο της Ισπανίας, η Πράξη Προσχωρήσεως της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου προβλέπει μόνον τις ακόλουθες παρεκκλίσεις:

- τις πράξεις που αφορούν τα γεωργικά προϊόντα και οι πράξεις σε θέματα εναρμονίσεως των νομοθεσιών σχετικά με τους φόρους κύκλου εργασιών δεν εφαρμόζονται στο Γιβραλτάρ δυνάμει του άρθρου 28 αυτής της Πράξεως Προσχωρήσεως καθόσον η Πράξη αυτή αποτελεί προσαρμογή των συνηθικών·
- το Γιβραλτάρ αποκλείεται της διατάξεως σχετικά με το κοινοτικό τελωνειακό καθεστώς, όπως καθορίζεται με τον κανονισμό 1496/68, δυνάμει του άρθρου 29 και του παραρτήματος I, μέρος I, σημείο 4, της εν λόγω Πράξεως Προσχωρήσεως·
- τις σχετικές με την εμπορική πολιτική διατάξεις του κανονισμού 1025/70 δεν τυγχάνουν εφαρμογής στο Γιβραλτάρ δυνάμει του άρθρου 30 και του παραρτήματος II, μέρος VI, της ίδιας Πράξεως Προσχωρήσεως, μέτρο που θεσπίζεται ως προσαρμογή των πράξεων που εκδίδουν τα κοινοτικά όργανα.

25 Εξάλλου, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι οι επίδικες οδηγίες δεν περιλαμβάνουν παρεκκλίσεις όσον αφορά την εφαρμογή τους στο Γιβραλτάρ.

- 26 Σύμφωνα με γενική αρχή, οι παρεκκλίσεις του κοινοτικού δικαίου τυγχάνουν αυστηρής ερμηνείας. Κατά γενικό κανόνα, η μη υπαγωγή ενός εδάφους στην εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου υλοποιείται αν υπάρχει ρητή εξαίρεση περιλαμβανόμενη είτε στη Συνθήκη, είτε σε κείμενο του παραγωγού δικαίου.
- 27 Αν το Ηνωμένο Βασίλειο ήθελε να αποκλείσει το Γιβραλτάρ της εφαρμογής των πράξεων που έχουν εκδοθεί δυνάμει των άρθρων 94 ΕΚ ή 95 ΕΚ, έπρεπε να προβλεφθεί ρητώς στην Πράξη Προσχωρήσεως της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου.
- 28 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από το Βασίλειο της Ισπανίας, ισχυρίζεται εξάλλου ότι η χρησιμοποίηση της νομικής βάσεως ως μόνου κριτηρίου για να κριθεί αν μια οδηγία πρέπει να εφαρμοστεί στο Γιβραλτάρ δεν είναι πάντοτε εύλογη όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος.
- 29 Η Επιτροπή υπενθυμίζει μεταξύ άλλων ότι, αν η διάκριση στην οποία προβαίνει το Ηνωμένο Βασίλειο επιβεβαιωθεί από το Δικαστήριο, το μεγαλύτερο μέρος της νομολογίας σχετικά με τα απορρίμματα θα τύχει εφαρμογής στο Γιβραλτάρ, ενώ η ειδική κανονιστική ρύθμιση σχετικά με τα απορρίμματα συσκευασίας, που θεσπίζεται με την οδηγία 94/62, και σχετικά με τις χρησιμοποιημένες στήλες, που θεσπίζεται με την οδηγία 91/157/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1991, για τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές που περιέχουν ορισμένες επικίνδυνες ουσίες (ΕΕ L 78, σ. 38), δεν θα τύχει εφαρμογής στο Γιβραλτάρ, εφόσον αυτές οι δύο οδηγίες θεμελιούνται στο άρθρο 100 Α της Συνθήκης.
- 30 Σύμφωνα με την Ισπανική Κυβέρνηση, το γεγονός ότι η κανονιστική ρύθμιση σχετικά με το κοινοτικό τελωνειακό έδαφος δεν τυγχάνει εφαρμογής στο Γιβραλτάρ δεν συνεπάγεται ότι η αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων δεν τυγχάνει εφαρμογής στο Γιβραλτάρ. Η εν λόγω κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, πράγματι, η εφαρμογή της στην περιορισμένη έκταση του εδάφους αυτού είναι απλώς αμελητέα έκφραση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, στην οποία περιλαμβά-

νονται, πλην του κοινού δασμολογίου (άρθρο 26 ΕΚ), η απαγόρευση των εισαγωγικών και εξαγωγικών δασμών ή των φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος μεταξύ των κρατών μελών (άρθρα 23, παράγραφος 1, ΕΚ και 25 ΕΚ) και η απαγόρευση, μεταξύ τους, των ποσοτικών περιορισμών επί των εισαγωγών και εξαγωγών καθώς και όλων των μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος (άρθρα 28 ΕΚ και 29 ΕΚ).

- 31 Συνεπώς, είναι απολύτως δυνατό να αποκλείεται του κοινοτικού τελωνειακού εδάφους ένα τμήμα της Κοινότητας και να απαγορεύεται, παρ' όλ' αυτά, η θέσπιση δασμών και φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος, καθώς και ποσοτικών περιορισμών επί των εισαγωγών και εξαγωγών ή μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος, στο εμπόριο μεταξύ αυτού του τμήματος του κοινοτικού εδάφους και του λοιπού κοινοτικού εδάφους.
- 32 Η Ισπανική Κυβέρνηση αναφέρει, παραδείγματος χάρι, τα ισπανικά εδάφη της Σέουτα και Μελίλια. Υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 25 της Πράξεως Προσχώρησης της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, οι συνθήκες τυγχάνουν εφαρμογής επί των εδαφών αυτών, με την επιφύλαξη των προβλεπομένων στην πράξη αυτή παρεκκλίσεων. Η Ισπανική Κυβέρνηση τονίζει ότι το άρθρο 1 του πρωτοκόλλου αριθ. 2 ορίζει ότι στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας δεν περιλαμβάνονται η Σέουτα και της Μελίλια. Πάντως, μολονότι το γενικό καθεστώς του εξωτερικού εμπορίου τυγχάνει εφαρμογής στα προϊόντα προελεύσεως τρίτων χωρών που εισέρχονται στα εδάφη αυτά και, μεταγενέστερα, στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας (άρθρο 1, παράγραφος 5, του πρωτοκόλλου αριθ. 2), τα προϊόντα καταγωγής Σέουτα και η Μελίλια που εισέρχονται στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας ή τα προϊόντα κοινοτικής προελεύσεως που εισέρχονται στα εν λόγω εδάφη απολαύουν πλήρους απαλλαγής των δασμών και φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος (άρθρα 2, παράγραφος 1, και 6, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου αριθ. 2).
- 33 Περαιτέρω, η Ισπανική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι το θεσπισθέν από τα άρθρα 14 ΕΚ, 94 ΕΚ και 95 ΕΚ σύστημα έχει ως αντικείμενο την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών, ενόψει της εγκαθιδρύσεως και λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, το δε αντικείμενό του και το πεδίο εφαρμογής του είναι σαφώς ευρύτερα από την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων μόνον, εφόσον περιλαμβάνουν και την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων. Αν γίνει δεκτή η ερμηνεία του Ηνωμένου Βασιλείου, η οποία ταυτίζει την εσωτερική αγορά με την

ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, θα καταλήξει στο εσφαλμένο συμπέρασμα ότι το Γιβραλτάρ αποκλείεται της εσωτερικής αγοράς και, συνεπώς, δεν τυγχάνουν επ' αυτού εφαρμογής όχι μόνον οι διατάξεις σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, αλλά και οι κανόνες σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων.

- 34 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου υποστηρίζει ότι οι διατάξεις της Συνθήκης περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων δεν τυγχάνουν εφαρμογής στο Γιβραλτάρ και, συνεπώς, το ίδιο ισχύει για τις οδηγίες που θεμελιούνται στα άρθρα 94 ΕΚ ή 95 ΕΚ, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την κατάργηση των εμποδίων στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.
- 35 Σύμφωνα με την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, ο αποκλεισμός του Γιβραλτάρ από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας συνεπάγεται τη μη εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων (άρθρα 28 ΕΚ έως 30 ΕΚ). Τούτο σημαίνει κατ' ανάγκη ότι ούτε τα μέτρα εναρμονίσεως, τα οποία εξαρτώνται νομικώς από τις εν λόγω διατάξεις, τυγχάνουν εφαρμογής στο Γιβραλτάρ. Συνεπώς, δεν απαιτείται οι επίδικες οδηγίες να προβλέπουν συγκεκριμένα ότι το Γιβραλτάρ αποκλείεται της εφαρμογής τους.
- 36 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου δέχεται αντιθέτως ότι οι άλλες οδηγίες σχετικά με την εσωτερική αγορά, οι οποίες δεν αποκλείονται με ειδικές διατάξεις σχετικά με το Γιβραλτάρ, και ιδίως αυτές που έχουν αντικείμενο την κατάργηση των εμποδίων από την ελεύθερη παροχή των υπηρεσιών, τυγχάνουν εφαρμογής στο Γιβραλτάρ.
- 37 Ειδικότερα, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου αναπτύσσει διάφορα επιχειρήματα που, σύμφωνα με την άποψή του, αντίκεινται στην εφαρμογή των επίδικων οδηγιών στο Γιβραλτάρ.

- 38 Κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων σχετικά με τις διατάξεις της Πράξεως Προσχωρήσεως της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου όσον αφορά το Γιβραλτάρ, η διατήρηση του καθεστώτος ελευθέρου λιμένος της κήσεως αυτής και, συνεπώς, ο αποκλεισμός του από την κοινή αγορά των εμπορευμάτων, τόσο όσον αφορά τις διατάξεις της Συνθήκης περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων όσο και ενόψει των διατάξεων που ρυθμίζουν την κοινή εμπορική πολιτική δεν αποτέλεσαν αντικείμενο διαμάχης. Η διατήρηση του καθεστώτος του Γιβραλτάρ, πηγή εντόνων διαφωνιών κατά τη διάρκεια των εν λόγω διαπραγματεύσεων, θεωρήθηκε συναφώς μάλλον ως τεχνικό ζήτημα παρά ως πολιτικό. Η υιοθετηθείσα τεχνική λύση έγκειτο σε σειρά παρεκκλίσεων του κοινοτικού κεκτημένου όσον αφορά την εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης και του παραγώγου δικαίου σχετικά με τη λειτουργία της κοινής αγοράς των εμπορευμάτων.
- 39 Μολονότι το Γιβραλτάρ δεν θα είχε πλέον το καθεστώς τρίτης χώρας, λόγω της προσχωρήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου στη Συνθήκη ΕΟΚ, η οποία θα ετύγχανε συνεπώς εφαρμογής στο Γιβραλτάρ, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων της Πράξεως Προσχωρήσεως της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, η κατάστασή του θα εξακολουθούσε να είναι ανάλογη με την κατάσταση τρίτης χώρας για το εμπόριο τόσο με τα κράτη μέλη όσο και με τις τρίτες χώρες.
- 40 Κατά τον χρόνο των εν λόγω διαπραγματεύσεων, το παράρτημα II του κανονισμού 1025/70 περιελάμβανε κατάλογο των τρίτων χωρών και των εδαφών επί των οποίων ετύγχανε εφαρμογής ο κανονισμός. Στον κατάλογο αυτό περιλαμβανόταν το Γιβραλτάρ. Η Πράξη Προσχωρήσεως της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου κατάργησε το Γιβραλτάρ από τον κατάλογο αυτό, επιβεβαιώνοντας έτσι ότι το καθεστώς του δεν είναι πλέον καθεστώς τρίτης χώρας ή εδάφους [παράρτημα I, μέρος VIII (Εμπορική πολιτική), της εν λόγω Πράξεως].
- 41 Σύμφωνα με την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εφόσον το Γιβραλτάρ δεν απολαύει πλέον του καθεστώτος τρίτης χώρας, οι εξαγωγές του προς τα κράτη μέλη δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις για να δικαιούνται του καθεστώτος ελευθερώσεως των εισαγωγών στην Κοινότητα. Οι συντάκτες των πράξεων προσχωρήσεως είχαν συνείδηση ότι τούτο μπορούσε να θέσει το Γιβραλτάρ, όσον αφορά τις εξαγωγές εμπορευμάτων προς τα κράτη αυτά, σε δυσμενέστερη θέση, μετά την προ-

σχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου στις Κοινότητες, απ' ό,τι πριν. Είναι ο λόγος για τον οποίο το παράρτημα II, μέρος VI (Εμπορική πολιτική), της Πράξεως Προσχωρήσεως της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου περιλαμβάνει τον κανόνα που απαιτεί «το Γιβραλτάρ να τεθεί στην ίδια θέση όσον αφορά το καθεστώς ελευθερώσεως των εισαγωγών στην Κοινότητα [με τη θέση] όπου βρισκόταν πριν από την προσχώρηση».

- 42 Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι, μολονότι το Γιβραλτάρ δεν περιλαμβάνεται ως τρίτη χώρα στον κατάλογο που προβλέπεται στο παράρτημα II του κανονισμού 1025/70, η κατάστασή του όσον αφορά την πρόσβαση στις αγορές των κρατών μελών παραμένει όπως ήταν πριν από την προσχώρηση.
- 43 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου υπενθυμίζει ότι το άρθρο 24 ΕΚ ορίζει ότι θεωρούνται ότι ευρίσκονται σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός κράτους μέλους τα προϊόντα προελεύσεως τρίτων χωρών, για τα οποία έχουν τηρηθεί οι διατυπώσεις εισαγωγής και εισπραχθεί σ' αυτό το κράτος μέλος οι απαιτούμενοι δασμοί και φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος και για τα οποία δεν έχουν επιστραφεί ολικώς ή μερικώς αυτοί οι δασμοί και επιβαρύνσεις. Εφόσον τα άρθρα 28 ΕΚ και 30 ΕΚ σχετικά με την κατάργηση των ποσοτικών περιορισμών και μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος τυγχάνουν εφαρμογής στα εμπορεύματα προελεύσεως τρίτων χωρών, επί των οποίων καταβλήθηκαν δασμοί, οι δε δασμοί αυτοί απαιτούνται δυνάμει του κοινού εξωτερικού δασμολογίου όταν τα εμπορεύματα αυτά εισέρχονται στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, το πεδίο εφαρμογής των άρθρων αυτών, όπως και το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της Συνθήκης σχετικά με την κατάργηση των δασμών και φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος, είναι το έδαφος αυτό.
- 44 Η ίδια κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι, παραδείγματος χάρη, η εφαρμογή στο Γιβραλτάρ οδηγίας σχετικά με τη συσκευασία και επισήμανση των προϊόντων, θεσπισθείσας δυνάμει των άρθρων 94 ΕΚ ή 95 ΕΚ, μπορεί να εμποδίσει την εισαγωγή στην κτήση αυτή εμπορευμάτων προελεύσεως τρίτων χωρών και να θίξει την ελευθερία που απολαύει το Γιβραλτάρ, ως ελεύθερος λιμένας, εισαγωγής εμπορευμάτων προελεύσεως τρίτων χωρών σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις που πρέπει να καθορίζονται από τις αρμόδιες αρχές.

- 45 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου δέχεται ότι οι πράξεις των οργάνων που θεσπίζονται βάσει των άρθρων 94 ΕΚ ή 95 ΕΚ για την κατάργηση των εμποδίων από το εμπόριο μπορούν να επιδιώκουν και άλλους σκοπούς, όπως την προστασία των καταναλωτών, τη δημόσια υγεία ή το περιβάλλον. Πάντως, σύμφωνα με την κυβέρνηση αυτή, στην περίπτωση πράξεων που ορθώς έχουν θεσπιστεί δυνάμει κάποιας από τις διατάξεις αυτές, οι άλλοι σκοποί είναι εναρμονισμένοι στο μέτρο που είναι αναγκαίο για την κατάργηση των εμποδίων από την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, ο δε τελευταίος αυτός σκοπός παρέχει τη δικαιολογία χρησιμοποίησης των άρθρων αυτών ως νομικής βάσεως των εν λόγω πράξεων.
- 46 Όσον αφορά τα επιχειρήματα που αντλούνται από τη νομική κατάσταση της Σέουτα και της Μελίλια, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου ισχυρίζεται ότι ο αποκλεισμός των πόλεων αυτών από το κοινοτικό τελωνειακό έδαφος έχει σαφώς ως αποτέλεσμα τη μη εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και το πρωτόκολλο αριθ. 2 προβλέπει την εφαρμογή, στη θέση των διατάξεων αυτών, ειδικού καθεστώτος σχετικά με το εμπόριο μεταξύ Σέουτα και Μελίλια και των κρατών μελών, το οποίο αντλεί την ισχύ και τις συνέπειές του από το ίδιο το πρωτόκολλο.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 47 Δυνάμει του άρθρου 299, παράγραφος 4, ΕΚ, η Συνθήκη είναι εφαρμοστέα στο Γιβραλτάρ, διότι το Γιβραλτάρ είναι αποικία του Στέμματος, για τις εξωτερικές σχέσεις του οποίου υπεύθυνο είναι το Ηνωμένο Βασίλειο. Εν τούτοις, δυνάμει της Πράξεως Προσχωρήσεως της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, ορισμένες διατάξεις της Συνθήκης δεν τυγχάνουν εφαρμογής στο Γιβραλτάρ. Το έδαφος αυτό αποκλείεται, μεταξύ άλλων, του κοινοτικού τελωνειακού εδάφους, όπως καθορίζεται στα άρθρα 1 του κανονισμού 1496/68 και 29 της εν λόγω Πράξεως, καθώς και στο παράρτημα Ι, μέρος Ι, σημείο 4, της Πράξεως αυτής.

- 48 Για να κριθεί αν η προσφυγή της Επιτροπής είναι βάσιμη, πρέπει να εξετασθεί αν οι επίδικες οδηγίες, που σκοπούν την κατάργηση των εμποδίων στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών και βασίζονται στα άρθρα 94 ΕΚ ή 95 ΕΚ, τυγχάνουν εφαρμογής στο Γιβραλτάρ.
- 49 Σύμφωνα με το άρθρο 23, παράγραφος 1, ΕΚ, η Κοινότητα βασίζεται επί τελωνειακής ενώσεως που εκτείνεται στο σύνολο των εμπορευματικών συναλλαγών. Η ένωση αυτή περιλαμβάνει την απαγόρευση των εισαγωγικών και εξαγωγικών δασμών και όλων των φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και την υιοθέτηση κοινού δασμολογίου στις σχέσεις τους με τις τρίτες χώρες.
- 50 Δυνάμει του άρθρου 23, παράγραφος 2, ΕΚ, τα μέτρα που προβλέπονται για την ελευθέρωση των ενδοκοινοτικών συναλλαγών εφαρμόζονται πανομοιότυπα τόσο στα προϊόντα καταγωγής κρατών μελών όσο και στα προϊόντα προελεύσεως τρίτων χωρών που βρίσκονται σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Κοινότητας (βλ. απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 1976, 41/76, Donckerwolcke και Schou, Συλλογή τόμος 1976, σ. 719, σκέψη 13).
- 51 Η τελωνειακή ένωση περιλαμβάνει κοινό δασμολόγιο με στόχο την εξίσωση των επιβαρύνσεων με τις οποίες πλήττονται στα σύνορα της Κοινότητας με τρίτες χώρες τα εισαγόμενα από τέτοιες χώρες προϊόντα, και τούτο προκειμένου να αποφεύγεται οποιαδήποτε εκτροπή του ρεύματος του εμπορίου στις σχέσεις με τις χώρες αυτές και οποιαδήποτε στρέβλωση στην ελεύθερη κυκλοφορία προϊόντων μεταξύ των κρατών μελών ή στο πλαίσιο των όρων ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρηματιών (απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 1995, C-125/94, Aprile, Συλλογή 1995, σ. I-2919, σκέψη 32).
- 52 Η Συνθήκη θέλησε να έχει ο κανόνας της καταργήσεως των δασμών και των φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος γενικό περιεχόμενο και αποτέλεσμα, προς εξασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων (απόφαση της 1ης Ιουλίου 1969, 2/69 και 3/69, Brachfeld και Chougol, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 59, σκέψη 12).

- 53 Η τελωνειακή ένωση προϋποθέτει την εξασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων μεταξύ των κρατών μελών (απόφαση της 16ης Μαρτίου 1983, 266/81, SIOT, Συλλογή 1983, σ. 731, σκέψη 16) και, γενικότερα, εντός της τελωνειακής ενώσεως (βλ. απόφαση της 9ης Αυγούστου 1994, C-363/93 και C-407/93 έως C-411/93, Συλλογή 1994, σ. I-3957, σκέψη 29).
- 54 Από το άρθρο 23 ΕΚ προκύπτει ότι, όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων εντός της Κοινότητας, τα προϊόντα που απολαύουν ελεύθερης κυκλοφορίας εξομοιώνονται οριστικώς και καθ' όλα με τα προϊόντα καταγωγής κρατών μελών. Από την εξομοίωση αυτή συνεπάγεται ότι οι διατάξεις του άρθρου 28 ΕΚ περί καταργήσεως των ποσοτικών περιορισμών και κάθε μέτρου ισοδύναμου αποτελέσματος εφαρμόζονται αδιακρίτως επί των προϊόντων που κατάγονται από την Κοινότητα και επί των προϊόντων που τέθηκαν σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός οιοδήποτε κράτους μέλους, ανεξαρτήτως της αρχικής καταγωγής των προϊόντων αυτών (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Donckerwolcke και Schou, σκέψεις 16 και 17).
- 55 Εν τούτοις, τα προϊόντα καταγωγής Γιβραλτάρ δεν θεωρούνται προϊόντα που κατάγονται από την Κοινότητα.
- 56 Πράγματι, σύμφωνα με το παράρτημα II, μέρος VI, της Πράξεως Προσχώρησης της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, συμφωνήθηκε να διασφαλιστεί ότι «το Γιβραλτάρ θα τεθεί στην ίδια θέση όσον αφορά το καθεστώς ελευθερώσεως των εισαγωγών στην Κοινότητα [με τη θέση] όπου βρισκόταν πριν από την προσχώρηση». Η διάταξη αυτή δεν θα ήταν αναγκαία αν τα προϊόντα καταγωγής Γιβραλτάρ έπρεπε να θεωρηθούν ως προερχόμενα από την Κοινότητα και αν, συνεπώς, το κοινοτικό καθεστώς ελεύθερης κυκλοφορίας ετύγχανε εφαρμογής επ' αυτών.
- 57 Ομοίως, τα εισαγόμενα στο Γιβραλτάρ εμπορεύματα δεν θεωρούνται ως ευρισκόμενα σε ελεύθερη κυκλοφορία σε κράτος μέλος υπό την έννοια του άρθρου 24 ΕΚ διότι δεν υπάγονται στους δασμούς του Κοινού Δασμολογίου.

- 58 Πάντως, υπό τον τίτλο I του τρίτου μέρους της Συνθήκης, σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, το άρθρο 23, παράγραφος 2, ΕΚ ορίζει ότι το άρθρο 25 ΕΚ, απαγορεύοντας τους δασμούς και τις φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος, καθώς και το σύνολο του κεφαλαίου 2 του εν λόγω τίτλου, ήτοι το κεφάλαιο που αφορά την απαγόρευση των ποσοτικών περιορισμών μεταξύ των κρατών μελών, εφαρμόζονται στα προϊόντα καταγωγής κρατών μελών ή προελεύσεως τρίτων χωρών τα οποία βρίσκονται σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός των κρατών μελών. Τα προϊόντα καταγωγής Γιβραλτάρ ή τα εισαχθέντα στο Γιβραλτάρ προϊόντα που δεν έχουν καμία από αυτές τις δύο ιδιότητες, δεν εμπίπτουν συνεπώς στους κανόνες της Συνθήκης σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και, συγκεκριμένα, στους κανόνες απαγορεύσεως των ποσοτικών περιορισμών μεταξύ κρατών μελών.
- 59 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι ο αποκλεισμός του Γιβραλτάρ από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας συνεπάγεται ότι δεν τυγχάνουν επ' αυτού εφαρμογής ούτε οι κανόνες της Συνθήκης σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, ούτε οι κανόνες του παραγώγου κοινοτικού δικαίου που σκοπούν, ως προς την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, να διασφαλίσουν την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών, σύμφωνα με τα άρθρα 94 ΕΚ και 95 ΕΚ.
- 60 Η ερμηνεία αυτή δεν αναιρείται από το εφαρμοστέο στη Σέουτα και τη Μελίλια καθεστώς, το οποίο περιλαμβάνει διάταξη προβλέπουσα ρητώς ότι τα προϊόντα που κατάγονται από τα εδάφη αυτά απαλλάσσονται των δασμών κατά τη θέση τους σε ελεύθερη κυκλοφορία στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας. Αντιθέτως, το καθεστώς αυτό επιβεβαιώνει το βάσιμο της εν λόγω ερμηνείας, ότι ο αποκλεισμός από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας συνεπάγεται τη μη εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης και του παραγώγου δικαίου σχετικά με το εμπόριο, πλην ρητών αντιθέτων διατάξεων.
- 61 Τέλος, ούτε η ερμηνεία αυτή μπορεί να αμφισβητηθεί από το επιχείρημα της Επιτροπής ότι είναι παράδοξο ότι, ενώ η πλειονότητα των κανόνων του κοινοτικού δικαίου για το περιβάλλον είναι εφαρμοστέοι στο Γιβραλτάρ, τούτο δεν συμβαίνει όταν οι διατάξεις σχετικά με το περιβάλλον περιλαμβάνονται σε οδηγίες που βασίζονται στα άρθρα 94 ΕΚ και 95 ΕΚ.

- 62 Συνομολογείται ότι ο κύριος σκοπός των επιδίκων οδηγιών είναι η κατάργηση των εμποδίων στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Επομένως συνδέονται άρρηκτα με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων από την οποία αποκλείεται το Γιβραλτάρ για τους εκτεθέντες στη σκέψη 58 της παρούσας αποφάσεως λόγους.
- 63 Βεβαίως, το γεγονός της μη εφαρμογής στο Γιβραλτάρ των επιδίκων οδηγιών μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη συνοχή άλλων κοινοτικών πολιτικών, όπως την προστασία του περιβάλλοντος, όταν οι σκοποί των πολιτικών αυτών επιδιώκονται επικουρικά από τις εν λόγω οδηγίες. Πάντως, το γεγονός αυτό δεν μπορεί να επεκτείνει το εδαφικό πεδίο εφαρμογής των εν λόγω οδηγιών πέραν των ορίων που επιβάλλονται με τη Συνθήκη και την Πράξη Προσχωρήσεως της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου.
- 64 Υπό τις συνθήκες αυτές, η προσφυγή της Επιτροπής πρέπει να θεωρηθεί ως αβάσιμη.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 65 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή το Ηνωμένο Βασίλειο ζήτησε την καταδίκη της Επιτροπής και αυτή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα. Κατ'εφαρμογήν του άρθρου 69, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού αυτού, το Βασίλειο της Ισπανίας, το οποίο παρενέβη στη δίκη, φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

- 1) **Απορρίπτει την προσφυγή.**
- 2) **Καταδικάζει την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στα δικαστικά έξοδα.**
- 3) **Το Βασίλειο της Ισπανίας φέρει τα δικαστικά του έξοδα.**

Rodrigues Iglesias

Puissochet

Wathelet

Schintgen

Gulmann

Edward

La Pergola

Jann

Σκουθής

Macken

Colneric

von Bahr

Cunha Rodrigues

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 23 Σεπτεμβρίου 2003.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

R. Grass

G. C. Rodríguez Iglesias

